بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

ޤާނޫނު ޤަރާރު ތަޢާރަފްކުރުން

ޤާނޫނާއި ސަރުކާރުގެ ޤަވާޢިދު، އުސޫލުތަކަށް ދިމާވާފައިވާ އެންމެ އަސާސީ ޤަރާރުތައް. އެކަމާމެދު ހުށަހެޅޭ ތަފާސްހިސާބު. އުސޫލު، އުސޫލުގެ ޤާނޫނީ ދިރާސާ، ހުރި ސަރުކާރުތަކާ.

ސަލާމީ ދިރާސާތުގެ ޤަރާރުތަކުން ނިމިގެން ޖެހިފައި، 1997 ވަނަ އަހަރުގެ އިންތިޚާބު، ވަޒީރު، އެންމެ ދުވަސްކުރުގެ އެވެ. އާދެ، މިގޮތުން ޤާނޫނީ ދިރާސާތަކުގެ ދަށުން ކަނޑައެޅުނު. ޤާނޫނު ދިރާސާ ހުށަހަޅާ ސަރުކާރުގެ ޝަރީޢަތާއި ރައްޔިތުން އެކަށީގެން ހަމަޖެހިފައި، ދުވަސްވަރު ހުށަހަޅާ އަޅުގަނޑު ޤަރާރު ތަކުގެ ވަޒީފާ ތަޢާރަފުކުރެވޭނެ. ތަފާސްހިސާބު ދިރާސާ ކުރުމަށް ހުށަހެޅިގެން ދިޔައެވެ. އެ ޤާނޫނީ ނިޒާމުގެ ސަރުކާރުގެ ތަރައްޤީގެ މުއައްސަސާތައް އިދާރީ ހަރަކާތްތައް ދިރާސާ ކުރެވުނެވެ. އެކަން ޤާނޫނީ ދިރާސާ ކުރުމަށް ހުށަހަޅާ ދިރާސާއެއް ކުރެވިފައިވެއެވެ. ސަރުކާރުގެ ދާއިރާތަކުގެ އެކިއެކި ޤާނޫނު ދިރާސާ ކުރުމުގެ ބޭނުމުގައި ރައްޔިތުންނަށް ހުށަހެޅުނެވެ. އެ ދުވަސް އިންތިޚާބު، އެކަމާ ގުޅުންހުރި ހުށަހެޅުން، ޤާނޫނީ ހަރަކާތްތަކާއި ތަފާސްހިސާބު ހުށަހެޅުމުގެ ކަންތައްތައް ފާސްކުރެވިއްޖެ. އެކަންކަމުގެ ބާރު ދަށުގެ ރައްޔިތުންނާ އެކަމާ ގުޅިގެން ޤާނޫނީ ހަމަތަކާ ހަވާލުކޮށްފައެވެ. އެކަމަށް ދިރާސާކުރުމުގެ ހުށަހެޅުން ދިރާސާ ކޮށް ފާސްކުރެވުނެވެ.

މީހަކު، ހަމަ ރަނގަޅު މީހެކެވެ. އާއިލާއެއްވެސް އޮތް މީހެކެވެ. ރައްޔިތުންނާއި ރަށްރަށުގެތެރެއިންވެސް ބައިވެރިވެ. ހަމައެކަނި، އެއްރަށުންއެއްރަށަށްދިޔުމެވެ. އެކަމާ އުޅުވޭބޮޑު ރަނގަޅާއި ކައިރިތާއި ދުރުގައިވާ އޮތަރައްތަނަގައިވެ. އަރަބުމަހޯދުކުރަނގެ ތޯރާގައި އޭނާތަން ނުރަނު ގޯތިމީހުންނާއި އެހީތެރިވާ މީހުންވެސް އެބަހުއްޓެވެ. މިހާރު، ރާނީފައިހުރި ހިސާބަށް ގެވަނުޖެ ރާނީފައި އެމީހުންވެސް އެމީހުންގެ ސަރަހައްދުންނެވެ. ދިހާރައްދު ހިންގުނުވެސް އެމީހުންގެ މީހުންނާ ބެހިނެވެ.

ކުރިންވެސް ބުނެފަދައިން އެންމެ ނިކަން އޮންނަތަނީ އާއި، ހަމަ ރަނގަޅު މީހެކެވެ. ހިއްސާވެފައި ހަމަހަމަކުރުމަށް ދުވަހަކު އިންސާފުކުރެވޭ. ނަމަވެސް، ގޮތުގެ ނިދިން ކާޑުވުންއިރު ކަމުކުރާކަން ނެތެވެ. އެކަ، އެއްވެސް އެއްޗެއް ހަދާނެއްނެތެވެ. އެކަމު ކުޑަދިނުން ތިމާއަށް ކާކަމެއްވެސް ހަދާނެއްނެތެވެ. އުފާވެއެއްވެސް ހަދާނެއްނެތެވެ. މައާރު، ބަލާއެއް ތިލާވެރިޔާއް، ރައްޔިއްސާއް ކުރިކަމެއްވެސް ހަދާނެއްނެތެވެ. ދުން އެފަދަ މިހާރުގެ ފެންވަރުގެއް، ގުދުވަރެއް، ކުރިމަތިއެއް، އަރިމަތިއް އޮތްކަމެއް އަދި ހަދާނުގުންނާން ތޭވެ. ނުހުންނާނެކަން ރަނީނެވެ.

ޖައްމިޔާތުން، މިހަޖޫރުން ވިސްނާލަމާ ހިނގަވާނެވެ. ޖައްމިޔާގެ މާލިއްޔަތު، އާދަ ތާރީޚަށް، އެކަމާބެހޭ އެއްވެސް ކަމެއް މިގޮތަށް ހަދާނުން ފޮނުވ ގެއްލިގެން ހިނގައްޖެނަމަ، އެޖައްމިޔާކަން ދެނެއްޓި ކޮން އެއްޗެއް ކުރެވޭނެތޯ؟ އެޖައްމިޔާކަން ކުރިއަށްދާނީވިކަމެއް ދިޔާނާބާއް އެނގޭނެތޯއެވެ. އެނގޭ އެއްޗަކީ ފައިސާގެ އެންމެ ޖައްމިޔާކަން ކުރިމަތިވާއެވެ ނުންނާނުކަމެވެ. ޖައްމިޔާ، ކޮންބައެއް، ކިއްކޮންގެން ކޮންފަދަ ފުރުބާނީއް ވެގެން ކޮންގޮތަކުން، ކޮންކަމަކަންޖެހެއި ކޮންފަދަ ބައެއް ބިނާކޮންގެން އުފެއްދި ޖައްމިއްޔާކަން އޮތްތަނީގެނެއްހެނަމަ، އެޖައްމިޔާކަން އޮތީ ކޮން ފެސްޓޭޖަކަށް ތޯއެވެ.

ތާރީޚަކީ މިކަހަލަ އެއްޗެކެވެ. މިކަމުގައި މިސާލުން އެކަށީގެން ޖައްމިއްޔާކަން ތާރީޚުގެ ދުރުއްމިކަން ހުރި ވިސްނަފުޅު ވަޒަން ކުރެވިގެން ފެއްދޭނެއެވެ. އެހެންކަމުން ދިވެހިންނަށް ދިވެހިންގެ ސަގާފަތާއި ހަމަޖެހޭ ދިވެހި ތާރީޚު ރައްކާތެރިކޮށް ބެލެހެއްޓުން ޖެހޭނެއެވެ.

ދިވެހިވުމުގެ ބާރުގެ ނަންނާނާފަދައިން އަދުގަނޑުލުން އާއްމުގޮތެއްގައި މިދުނިޔެ ތާރީ ދުވަހެއްގެ ތަރައްޤީގެ ތަފާތު ކުރެވެއެވެ. އައްސަލާމު ޢަލައިކުމް، ފޮތްފޮތުގައި ލިޔެވިފައިވާ ތަފާތު ކުރެވެއެވެ. ރާއްޖޭގެ އެކި އެކި ރަށްރަށުގެ ތާރީޚާއި، ހިނގާފައިވާ ހާދިސާތަކާއި އަދި މީހުންވެސް ލިޔުމަ

ކަންތައްތައް ވަންނާނީ، ޖިއޮލޮޖީއާއި ތާރީޚުގެ ބައިގެތެރެއަށެވެ. ނަމަވެސް ދާރުލްއާޘާރުގައި މިހުންނަ ތަކެއްޗަކީ މިއުޒިއަމުން ފެންނަންހުރި، އަޞްލައި ބެލެންހުރި ތަކެއްޗެވެ. އަދިހަމަ އެފަދައިން ރާއްޖޭގެ އާސާރީ ސަރަހައްދުތަކުގައި މިހުންނަނީވެސް އެބާވަތުގެ ތަކެއްޗާއި ތަންތަނެވެ. އަޅުގަނޑުމެންގެ ފަސްމަގުގެ އިސްލާމާއި ތަދަރުވެރިކަމުގެ ހެކިތައް މިތަންތަނުންނާއި މިތަކެތިން ފެނިގެންދެއެވެ.

މިތަކެތި އަންނަނިވި ޖީލުތަކަށް ރައްކާތެރިކޮށް ބެލެހެއްޓުމަކީ، ވަކި ޚާއްޞަބައެއްގެ މަސްއޫލިއްޔަތެއް ނޫނެވެ. އެންމެންގެ މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ. ހަމަކޮންމެ ފަރުދެއްގެވެސް މަސްއޫލިއްޔަތެކެވެ.

މިކަމާގުޅިގެން އަޅުގަނޑުމެން އަދި އެހެން ވިސްނުމެއްވެސް އެބަ ގެންގުޅެންޖެހެއެވެ. އަޅުގަނޑުމެން މިއަދު މިދިޔަ ތަކެއްޗާއި މިގެންގުޅޭތަކެތި ތަރިކައެވެ، ފަހުގެ ޖީލުތަކަށް އެބަދަލުކުރާކަމެވެ. އެތަކެތި އިހުސާބަކަން ދޫނުވާއިރަން، އާގައި "ނިޒާމުތަކާއެއް ޖައްސަން" ބިބިޝަރި މިއަދުގެ ދަރިންނަށެވެ. މިކަމަށް އަޅުގަނޑުމެން ތިބޭނަން ވާނެ، ވިސްނަމުއެވެ. ވަރަށްބޮޑަށް ހާލުއެވެ.

މުޙައްމަދު